

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău în ianuarie-septembrie 2022

I. Situația demografică

În perioada ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău au fost înregistrați 5661¹ născuți-vii, majorându-se cu 0,8% față de perioada similară a anului precedent. Numărul persoanelor decedate a constituit 5265 persoane, cu 21,9% mai puțin comparativ cu ianuarie - septembrie 2021.

În *Diagrama nr.1* este prezentată evoluția numărului persoanelor născute-vii față de cele decedate, pe perioada ianuarie-septembrie 2019-2022.

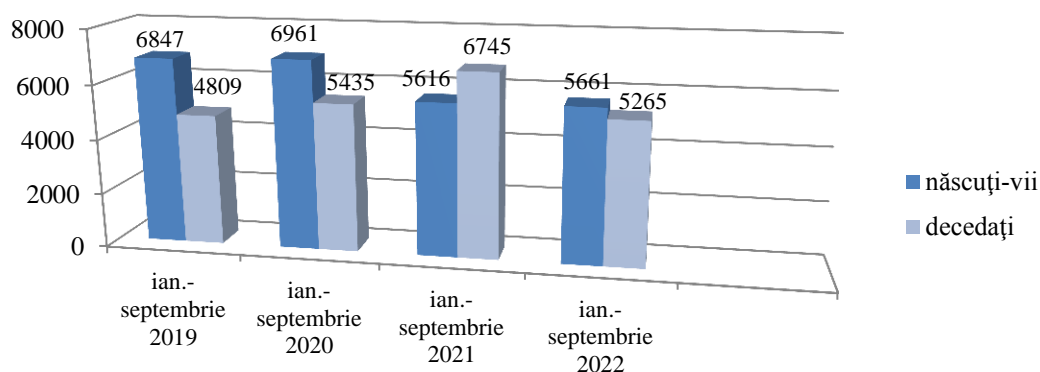

Diagrama nr.1: Dinamica născuților-vii și decedaților, în mun. Chișinău

În ianuarie – septembrie 2022, în municipiul Chișinău, rata natalității a constituit 11,2 născuți-vii la 1000 locuitori, pe când rata mortalității – 10,4 decedați la 1000 locuitori. Numărul copiilor decedați, în vârstă sub 1 an, în această perioadă s-a majorat cu 18,4%, fiind de 116 persoane.

Prin urmare, scăderea naturală în mărime de 1129 persoane înregistrată în municipiul Chișinău, în ianuarie-septembrie 2021 s-a modificat în sporul natural pozitiv – 396 persoane, în ianuarie-septembrie 2022.

II. Câștigul salarial mediu lunar

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care au sediul central în municipiul Chișinău, în trimestrul III al anului curent a constituit 12.598,2 lei, fiind în creștere față de perioada similară a anului 2021 cu 15,7% (1.705,6 lei).

¹ Date provizorii

În *Diagrama nr.2* este prezentată evoluția câștigului salarial mediu lunar în municipiul Chișinău, în ianuarie-septembrie 2022.

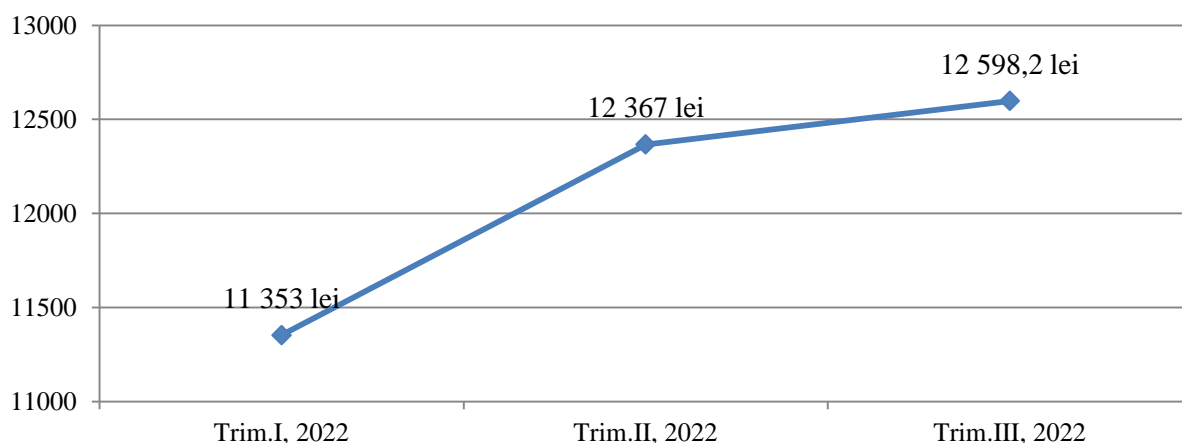

Diagrama nr.2 *Evoluția câștigului salarial mediu lunar în mun. Chișinău, în ianuarie-septembrie 2022*

Câștigul salarial mediu lunar, în municipiul Chișinău, în trimestrul III, al anului 2022 a depășit cu 18,3% câștigul salarial mediu pe țară, care constituie 10.648,1 lei.

III. Activitatea investițională

În activitatea investițională, din contul tuturor surselor de finanțare, în ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău au fost utilizate 12.908,8 mil. lei fiind în scădere cu 14,1% (în prețuri comparabile) față de aceeași perioadă a anului 2021.

Investițiile în imobilizările corporale au însumat 12.470,4 mil. lei fiind în descreștere cu 14,7% față de ianuarie-septembrie 2021. Investițiile în imobilizări necorporale au înregistrat o creștere cu 5,1% (cu 84,4 mil. lei mai mult, în prețuri comparabile) față de perioada similară a anului precedent (*Tabelul nr.1*).

În construcția *clădirilor rezidențiale*, în ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău au fost investite 2.645,5 mil. lei (ceea ce constituie 20,5 % din volumul total al investițiilor în active imobilizate), pentru *construcția clădirilor nerezidențiale* – 2.032,6 mil. lei (15,7 % din volumul total al investițiilor).

Tabelul nr.1: Investiții în active imobilizate în ianuarie-septembrie 2022, în mun. Chișinău

Tipul investiției	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		Ianuarie- septembrie 2021	total
Investiții în active imobilizate-total	12.908,8	85,9	100,0
Investiții necorporale	438,4	105,1	3,4
Investiții corporale	12.470,4	85,3	96,6
Din care:			
Clădiri rezidențiale	2.645,5	100,3	20,5
Clădiri nerezidențiale	2.032,6	102,1	15,7
Construcții ingineresti	2.522,2	64,8	19,5
Mașini și utilaje	3.201,2	84,8	24,8
Mijloace de transport	1.464,9	90,7	11,3
Alte imobilizări corporale	604,0	79,2	4,8

Totodată, în perioada de referință, în comparație cu ianuarie-septembrie 2021, se înregistrează o diminuare a investițiilor în imobilizări corporale, în municipiul Chișinău, în prețuri comparabile, după cum urmează: investițiile în *construcții ingineresti* au scăzut cu 653,1 mil. lei (cu 35,2% mai puțin), *mașini și utilaje* – cu 166,1 mil. lei (cu 15,2% mai puțin).

În *Diagrama nr.3* este reflectată analiza comparativă a ponderii investițiilor în imobilizările corporale în totalul investițiilor imobilizate, în ianuarie-septembrie 2022 în raport cu perioada similară a anului 2021.

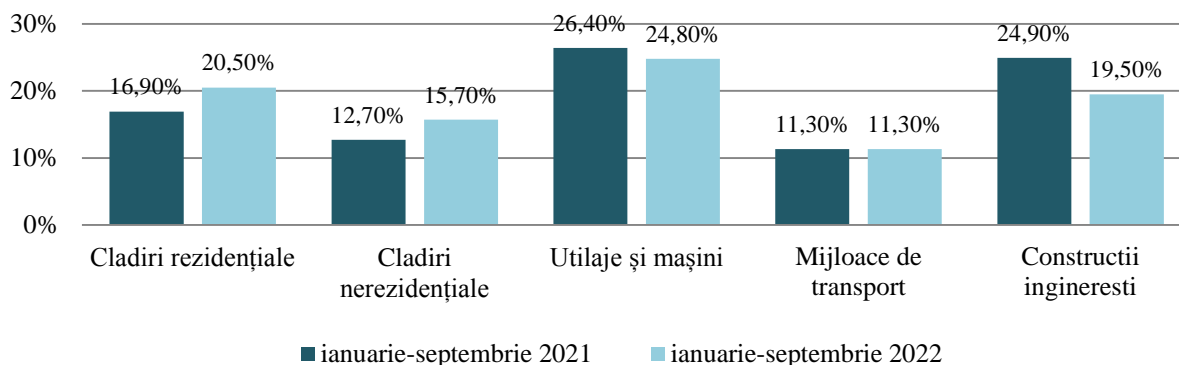

Diagrama nr.3: Ponderea investițiilor în imobilizările corporale în totalul investițiilor imobilizate, în mun. Chișinău

În ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău au fost date în exploatare 1718 locuințe, în scădere cu 63,2 % față de ianuarie-septembrie 2021, cu suprafața totală de 147,7 mii m², dintre care: *apartamente* – 1348 unități cu suprafața totală de 100,5 mii m² și *case individuale de locuit* - 370 unități cu suprafața totală de 47,1 mii m². În perioada de raport s-au eliberat 892 autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în scădere cu 42,7 % față de perioada similară a anului 2021.

IV. Producția industrială

Valoarea producției industriale, în perioada ianuarie - septembrie 2022 a constituit 25.405,5 mil lei (în prețuri curente). Producția fabricată de către întreprinderile industriale, pe forme de proprietate, în municipiul Chișinău a înregistrat o majorare cu 31,7% (sau cu 6.120,6 mil. lei) față de perioada respectivă a anului precedent.

În *Diagrama nr.4* este prezentată structura producției industriale fabricate, pe forme de proprietate, în ianuarie - septembrie 2022, în municipiul Chișinău.

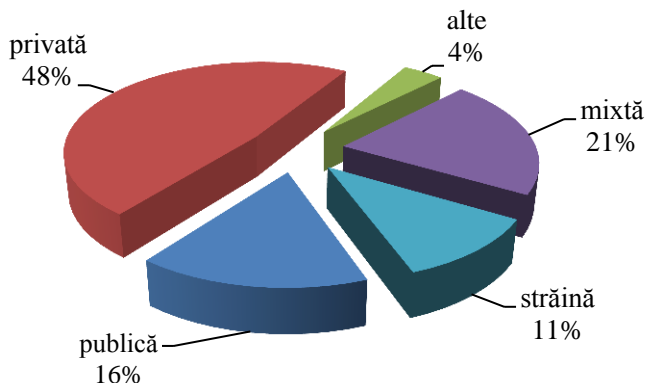

Diagrama nr. 4: Structura producției industriale fabricate pe forme de proprietate în ianuarie - septembrie 2022, mun. Chișinău

Ponderea cea mai mare în volumul total al producției industriale, obținute în ianuarie - septembrie 2022, o dețin *întreprinderile industriale din sectorul privat* - 48% (12.365,8 mil. lei), *sectorul întreprinderilor mixte* - 21% (5.505,3 mil. lei) iar *sectorului public* îi revine 16% din volumul producției (4.090 mil. lei).

În *Tabelul nr.2* sunt prezentate datele privind valoarea producției industriale, fabricate pe tipuri de activități, în ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău.

Tabelul nr. 2 Activitatea sectorului industrial, în mun. Chișinău, în ianuarie - septembrie 2022

Indicatorii	Volumul producției industriale (în prețuri curente), mil lei	În % față de ianuarie-septembrie 2021 (în prețuri comparabile)
Denumirea		
Industrie – total:	25.405,5	105,4
Industria extractivă	233,9	98,2
Industria prelucrătoare	21.109,8	106,8
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze și apă caldă	4.061,9	72,1

Analizând tabelul de mai sus, putem constata că, în ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău, *industria prelucrătoare* a conturat o creștere cu 6,8% (în prețuri comparabile), față de aceeași perioadă a anului 2021. În prețuri curente, aceasta majorare înregistrează valoarea de 4.652,4 mil. lei.

Totodată, *industria extractivă* prezintă o diminuare cu 1,8% (în prețuri curente, cu 45,1 mil. lei), iar *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze și apă caldă* - cu 27,9% (în prețuri curente, cu 1.423,2 mil. lei).

În *Diagrama nr.5* este reflectată structura producției industriale, după tipurile de activități, în ianuarie-septembrie 2022 în municipiul Chișinău.

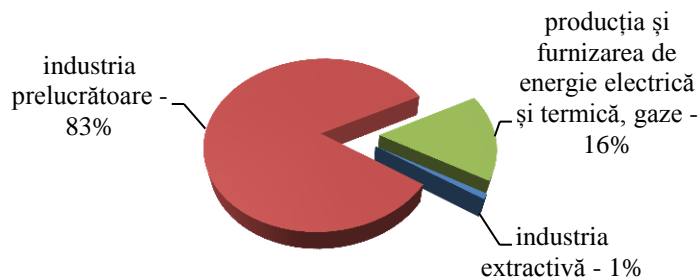

Diagrama nr.5: Structura producției industriale după tipuri de activități, în mun. Chișinău, în ianuarie-septembrie 2022

Activitatea de producere a întreprinderilor industriale, din municipiul Chișinău, în ianuarie-septembrie 2022 a fost determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare* - 21.109,8 mil. lei (83% din volumul total de producție), urmată de *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze și apă caldă* - 4.061,9 mil. lei (16%). *Industria extractivă* a cifrat 233,9 mil. lei (1%) în totalul producției industriale fabricate în perioada de raport, în municipiul Chișinău.

O pondere înaltă în volumul total de producție prelucrătoare o deține *industria alimentară* - 7.603,9 mil. lei (36%), care în ianuarie - septembrie 2022 a obținut un volum de producție cu 2.638,5 mil. lei mai mare, față perioada similară a anului 2021.

Creșteri substanțiale, în ianuarie - septembrie 2022, în municipiul Chișinău, în prețuri curente s-au înregistrat la următoarele activități: *fabricarea uleiurilor și grăsimilor* - cu 1.280,9 mil. lei (majorare de 4,5 ori); *prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor* - cu 317,5 mil. lei (+39%); *fabricarea produselor de morărit, amidonului și produselor din amidon* - cu 34,4 mil. lei (+51,4%). Totodată, unele industrii au înregistrat scăderi considerabile precum: *industria construcțiilor metalice și a produselor din metal* - cu 19,2 mil. lei (19,8%); *fabricarea echipamentelor electrice* - cu 21,6 mil. lei (14,7%).

În ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău, cifra de afaceri, pe tipuri de activități în industrie a înregistrat valoarea de 52.072,2 mil. lei, fiind în creștere cu 16.572 mil. lei, în prețuri curente, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

V. Transportul de mărfuri și pasageri

Întreprinderile de transport rutier, din municipiul Chișinău, în ianuarie-septembrie 2022 au transportat 5.495,7 mii tone de mărfuri sau cu 9,2% mai mult față de perioada similară din anul 2021, ceea ce reprezintă 46,6% din volumul total de mărfuri transportate în ansamblu pe țară.

În *Diagrama nr. 6* este prezentată evoluția volumului de mărfuri transportate, realizat de întreprinderile de transport pentru anul 2021 și primele 3 trimestre ale anului 2022.

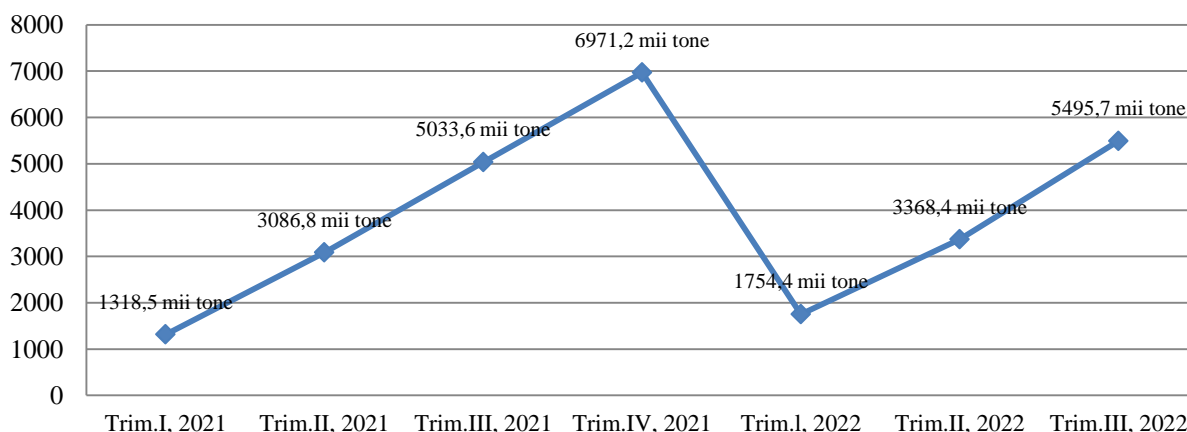

Diagrama nr. 6: *Evoluția volumului de mărfuri transportate, în mun. Chișinău*

Parcursul de mărfuri, efectuat de către întreprinderile cu transport auto din municipiul Chișinău constituie 1916,1 mil tone-km, fiind în creștere cu 6,3% față de aceeași perioadă analizată a anului 2021. Totodată, această valoare reprezintă 42% din totalul parcursului de mărfuri pe țară.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în perioada de referință a constituit 29,8 mil. pasageri, majorându-se cu 31% față de aceeași perioadă a anului 2021 și reprezentând 55,4% din numărul total de pasageri transportați în ansamblu pe țară. Parcursul pasagerilor a constituit 896,6 mil. pasageri-km fiind în creștere cu 31,5% comparativ cu ianuarie-septembrie 2021.

VI. Producția agricolă

În municipiul Chișinău, roada medie la 1 hectar a principalelor culturi agricole, recoltate de către întreprinderile agricole cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste, este prezentată în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.3: Rода medie a culturilor agricole în întreprinderile agricole, în perioada ianuarie-septembrie 2022

Tipul culturilor agricole	Chintale la hectar	În % față de ianuarie-septembrie 2021
Cereale și leguminoase boabe (fără porumb) - total	22,1	48,4
din care:		
grâu de toamnă și primăvară	24,1	48,3
orz de toamnă și primăvară	18,4	45,2
leguminoase boabe – total	16,4	81,6
Rapiță	17,2	58,1
Cartofi	172,1	136,5
Legume de câmp	94,1	146,8
Fruite sămânțoase	46,2	19,2
Fruite sămburoase	48,2	53,7
Struguri	47,8	79,7

Analizând datele din *Tabelul nr.3*, constatăm o majorare a roadei de cartofi cu 36,5%, în ianuarie-septembrie 2022, în raport cu aceeași perioadă a anului precedent, și a roadei legumelor de câmp – cu 46,8%. Restul culturilor atestă diminuări esențiale în perioada de raport.

În ianuarie - septembrie 2022, în municipiul Chișinău a scăzut *producția (creșterea în masă vie) vitelor și păsărilor* - cu 17,1% , iar *producția de lapte* s-a micșorat cu 8,1%. Totodată, *producția de ouă* a crescut cu 32,2%.

La 1 octombrie 2022, comparativ cu data respectivă a anului trecut, efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, ca rezultat a diminuării efectivului de animale atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației (*Tabelul nr. 4*).

Tabelul nr.4: Efectivul de animale pe principalele specii, la 1 octombrie 2022

Categoriile de animale	Capete	În % față de 1 octombrie 2021	Pondere (în % față de total)
Bovine – total	766	90,7	100,0
întreprinderile agricole	72	98,6	9,4
gospodăriile populației	694	89,9	90,6
din ele vaci – total	521	90,3	100,0
întreprinderile agricole	61	108,9	11,7
gospodăriile populației	460	88,3	88,3
Porcine - total	1037	95,2	100,0
întreprinderile agricole	7	24,1	0,7
gospodăriile populației	1030	97,2	99,2
Ovine și caprine – total	3462	80,6	100,0
întreprinderile agricole	20	25,0	0,6
gospodăriile populației	3442	81,7	99,4
Păsări – total	154212	77,9	100,0
întreprinderile agricole	154212	77,9	100

VII. Activitatea de turism

În ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău, agențiile de turism și tur operatorii au prestat servicii turistice la 285,7 mii turiști și excursioniști, cu 52,2 % mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Turismul receptor reprezentat de numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și tur operatorilor în ianuarie-septembrie 2022, în municipiul Chișinău s-a cifrat la 23,3 mii persoane, dintre care 21,5 mii persoane (92%) au sosit *în scopuri de odihnă, recreere și agrement*; 1302 persoane (6%) – *alte scopuri*; 539 persoane (2,0%) - *în scopuri de afaceri și profesionale*.

În *Diagrama nr.7* este reprezentată structura formelor de turism, în municipiul Chișinău în ianuarie-septembrie 2022.

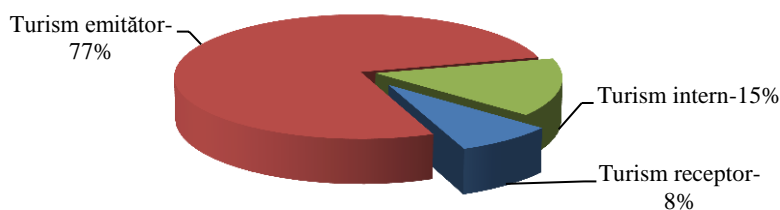

Diagrama nr. 7: Structura formelor de turism, în mun. Chișinău în ianuarie-septembrie 2022

Turismul emițător reprezentat de numărul de turiști și excursioniști, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și tur operatorilor din municipiul Chișinău, în perioada ianuarie-septembrie 2022 a constituit 221,6 mii persoane, fiind în creștere cu 61,8 % comparativ cu aceeași perioadă a anului 2021.

În structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-septembrie 2022 au fost înregistrate 574,5 mii înoptări ale turiștilor, din care 299,2 mii ale cetățenilor moldoveni (52,1% din totalul înoptărilor) și 275,3 mii înoptări ale nerezidenților (47,9%).

Numărul de turiști, sosiți în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-septembrie 2022 raportat la perioada similară a anului 2021 se prezintă astfel: *hoteluri și moteluri* – 109 mii turiști (cu 60,1 mii turiști mai mult), *cămine pentru vizitatori* – 5,6 mii turiști (cu 3,6 mii turiști mai mult), *pensiuni turistice și agroturistice* – 9,7 mii turiști (cu 6,1 mii turiști mai mult), *structuri de întremare* – 4,6 mii turiști (cu 1,1 mii turiști mai mult), *structuri de odihnă* – 36,2 mii turiști (cu 32,6 mii turiști mai mult), *tabere de vacanță* - 5,9 mii turiști.

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din România (14,3%), SUA (6,6%), Federația Rusă (3,4%), Turcia (3,4%), Italia (2,1%), Germania (1,9%).

În *Diagrama nr.8* este reprezentată ponderea înoptărilor turiștilor în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-septembrie 2022.

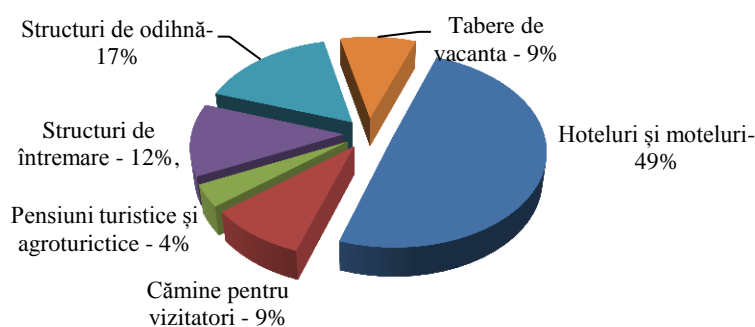

Diagrama nr.8: Pondere de înoptări înregistrate la structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-septembrie 2022 (în % față de total înoptări)

Durata medie a șederii pe total structuri de primire a fost de 4,4 zile, la structuri de întremare – 16,3 zile, cămine pentru vizitatori - 10,8 zile, structuri de odihnă – 3,5 zile, hoteluri și structuri similare – 3,6 zile, pensiuni turistice și agroturistice – 3,2 zile.